

Dvoudveřová Praga RND ve sbírkách libereckého Boveraclubu

11.02 2023 19:07, Zdeněk Mazánek, Autobusy

Liberecký spolek Boveraclub zařadil slavnostně dne 27. prosince 2022 do své sbírky nový exponát. Jedná se o zrenovovaný autobus Praga RND z roku 1947 v unikátním dvoudveřovém provedení.

Vozy Praga RND (**R**ychlý **N**ákladní **D**iesel) se vyráběly v pražské Pragovce, jež spadala pod ČKD, v letech 1934 až 1955, kdy zde vzniklo celkem 16 288 kusů (včetně benzinové verze RN), z čehož bylo přes 1 600 autobusů. Karosování dle dokumentace Pragovky zajišťovalo v rámci Československa, resp. během válečných let v protektorátu, několik výrobců, včetně například vysokomýtské karosárny Sodomka (pozdější Karosa).

Standardně opouštěly autobusy výrobu s jedněmi dveřmi mezi první a druhou nápravou. V roce 1947 ale začala pro ministerstvo zdravotnictví výroba dvoudveřové verze, která byla v interiéru upravena jako pojízdná zubní ordinace. Vnitřní oddíl těchto vozů byl oddělen přepážkou na tři části. V přední bylo stanoviště řidiče, v zadní čekárna a ve střední (mezi oběma dveřmi) se nacházelo zubařské křeslo s veškerým vybavením. Pro lepší světelné podmínky se zde nacházela dvě velká střešní okna. Zahájení provozu těchto autobusů zobrazuje krátký dokument dostupný [pod tímto odkazem](#), kde je shodou náhod kromě jiného zachycen příjezd zubní ambulance před základní školu ve Vratislavicích nad Nisou.

Skládání autobusu Praga RND před zahájením renovace. (foto: Zdeněk Mazánek)

Pragovku získal Boveraclub v roce 2016 od spolku Zubrnická muzeální železnice, jehož hlavní činností je renovace a muzejní provoz na trati Velké Březno – Zubrnice a na opravu autobusu už neměl potřebnou kapacitu. Vozidlo bylo již v 50. letech přestavěno na běžný autobus odstraněním vnitřních přepážek a záměnou zubařského vybavení za sedačky, načež v následujících letech několikrát změnilo majitele. Přesto se v něm dochovalo několik pozůstatků po původním určení. Kromě druhých dveří za zadní nápravou i lišt vymežujících původní vnitřní přepážky ve stropě šlo o zmíněná dvě okna ve střeše. Vůz byl i po převzetí Boveraclubem stále provozní, ale vyžadoval celkovou rekonstrukci, jejíž cena vyšla na 3,5 milionu korun. Potřebné finance se podařilo získat z Programu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko v rámci projektu Historie průmyslu v Sasku a Čechách ve spolupráci s partnerským tramvajovým muzeem v Chemnitz, na předfinancování projektu se podílelo i Statutární město Liberec.

Sejmutá a odstrojená skříň autobusu ve Zlineru v březnu 2022. (foto: archiv Boveraclub)

Renovaci vozu v poněkud šibeničním termínu podzim 2021 až konec roku 2022 provedla zlínská společnost Zliner s.r.o., která vypouští v posledních letech na silnice opravdu skvostné kousky, mezi něž lze nyní bezpochyby zařadit i libereckou Pragovku.

Vůz byl ve Zlíně kompletně odstrojen a některé části (jako například oplechování skříně) byly zhotoveny zcela nové. Opraven byl do podoby autobusu, tedy nikoli zubní ordinace, vnější lak v kombinaci krémové a olivově zelené odkazuje na poválečnou podobu vozů ČSD a ČSAD. Zpět do Liberce se unikátní autobus vrátil 22. prosince 2022 a o pět dní později byl ve zdejším Technickém muzeu slavnostně představen veřejnosti. V provozu s cestujícími by se měl poprvé objevit v květnu letošního roku na Muzejní noci pod Ještědem.

Přímo ve službách libereckého DP sloužila v minulosti podle známých údajů jen jedna Praga RND. Vůz z roku 1949 byl v roce 1960 rekonstruován na montážní vůz pro údržbu trolejového vedení. Tomuto účelu sloužil pod čísly 66 a později 146 až do roku 1973. (foto: archiv Boveraclub)

Připomeňme, že ve sbírce Boveraclubu jde teprve o druhý autobus po midibusu Ikarus-Avia 553 (což je ovšem v českém muzejnictví také unikát). Co se týče historické působnosti autobusů Praga RND (potažmo RN) ve službách DP v Liberci či u Jabloneckých elektrických drah, tak historicky je doložen provoz pouze jediného vozu v Liberci, který měl být pořízen v roce 1949 a sloužil v MHD do roku 1960 (dosud však není známo, jaké evidenční číslo autobus nesl). Následně byl vůz upraven na trolejovou věžku, obdržel ev. č. 66 a používán byl do roku 1973, přičemž v mezidobě byl ještě přecíslován na číslo 146.

Repasovaný interiér autobusu Praga RND libereckého Boveraclubu. (foto: Zdeněk Mazánek)

Střešní okénka zůstala zachována i po přestavbě na běžný autobus. (foto: Zdeněk Mazánek)

Url: [Dvoudveřová Praga RND ve sbírkách libereckého Boveraclubu](#)